

Europees begroten voor de toekomst.

D66

Inleiding	3
1.Hervorm de EU-begroting	4
2.Investeer in de toekomst	5
3.Een groen & gezond Europa	6-7
4.Europees halen we de NAVO-norm	8
5.De welvaart van morgen	9-10
6.Een goed leven: overal in Europa	11-12
7.Een democratisch & rechtvaardig Europa	13
8.Ambitie staat gelijk aan realisme	14

Inleiding - De Europese weg vooruit

De Europese meerjarenbegroting geeft uiting aan de politieke keuzes die de EU maakt voor de komende zeven jaar. Zowel met de verdeling van miljarden euro's, als met de wijze waarop die worden ingezet. Een goede Europese begroting richt zich op de grote problemen, die landen niet individueel aankunnen.

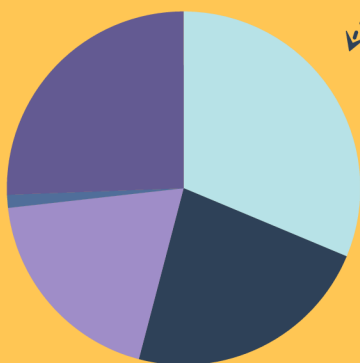
D66 wil dat de nieuwe begroting vooral kijkt naar de grote uitdagingen, zoals de verslechterde veiligheidssituatie in Europa. Ook moet er geld zijn voor de hoge kosten van klimaatverandering en verlies van natuur. Daarnaast moeten we nieuwe economische groei mogelijk maken en zorgen dat jonge Europeanen goed zijn voorbereid op de toekomst. Een goede Europese begroting moet ook flexibeler zijn dan in de huidige opzet. Snel reageren op veranderingen moet mogelijk zijn zonder ingewikkelde noodgrepen.

D66 zal zich in het Europees Parlement buigen over het voorstel van de Europese Commissie. Aangezien het Parlement samen met de lidstaten moet besluiten, is het dus ook belangrijk wat Nederland wil. De afgelopen jaren heeft de Nederlandse regering veel tijd en energie verloren met discussies over mestregels en uitzonderingen. Dat patroon moet doorbroken worden, want Nederland heeft behoefte aan Europese doorbraken. Minder blokkades opwerpen en meer op zoek naar oplossingen. We hebben een Europa nodig dat samenwerkt aan de energietransitie, de interne markt verbetert en zorgt voor stabiliteit. Iedere euro die we in Europa investeren, verdienen we dubbel en dwars terug.

We moeten eerlijk zijn: alleen samen kunnen we de veiligheid en welvaart voor de volgende generaties beschermen. Europa moet niet alleen de problemen van morgen oplossen, maar ook die van de komende decennia.

Groter, sneller, beter

De huidige begroting is klein en versnipperd

D66 wil een begroting die
levert voor Europeanen

*Voor de uitdagingen waar
Europeanen voor staan,
hebben we een grotere
Europese begroting nodig.*

1. Hervorm de EU-begroting

Net zo belangrijk als de verdeling van het geld, is de opzet van de Europese begroting zelf. Die moet hervormd worden, om nauwere samenwerking en een krachtiger Europa mogelijk te maken.

Ten eerste moeten de middelen in de pas lopen met het feit dat de EU-lidstaten meer zijn gaan vragen van Europa. Als we willen dat Europa meer doet, dan moet het daar ook budget voor hebben. Om klimaatverandering aan te kunnen, de natuur te herstellen of de macht van grote techbedrijven in toom te houden. Of om te investeren in onze veiligheid en in grensoverschrijdende infrastructuurprojecten, zoals het langverwachte Europese treinnetwerk. Dat vraagt om een betere verdeling van het geld dat landen nationaal uitgeven versus Europees. In ruil daarvoor krijgen we een sterkere economie, halen we de klimaatdoelen en staat onze Unie sterker in de wereld.

Europees investeren bespaart ook geld op een aantal terreinen. Daarom wil D66 dat Europese landen samen honderden miljarden investeren in defensie, om te voldoen aan een nieuwe NAVO-norm. Dat geld kunnen we beter samen uitgeven, dan in 27 aparte stukjes, zoals bij de aanschaf van groot materieel. Zo besparen we geld, zorgen we dat Europese krijgsmachten beter samen kunnen werken en versterken we de Europese industrie. We halen de NAVO-norm samen; Europees.

Naast slagkracht is meer flexibiliteit in de Europese begroting een *must*. D66 wil een begroting die beter aansluit bij wat vandaag gevraagd wordt en meer oog heeft voor de ambities voor morgen. Minder strakomlijnde potjes dus en meer bevoegdheden om middelen in te zetten waar ze nodig zijn.

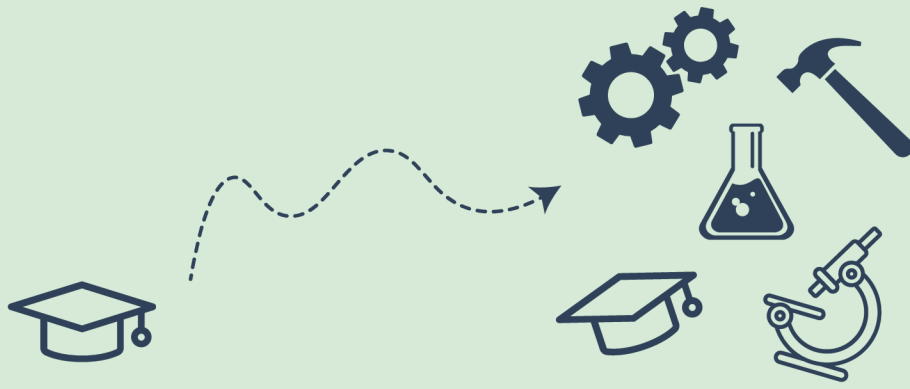

2. Investeer in de toekomst

Onderwijs en wetenschap zijn de grondvesten van de Europese samenleving. Kennis en vaardigheden geven mensen kansen, scheppen kritische burgers en zijn essentieel voor de onafhankelijkheid van mensen. Ze zijn daarnaast de drijvende krachten van onze welvaart.

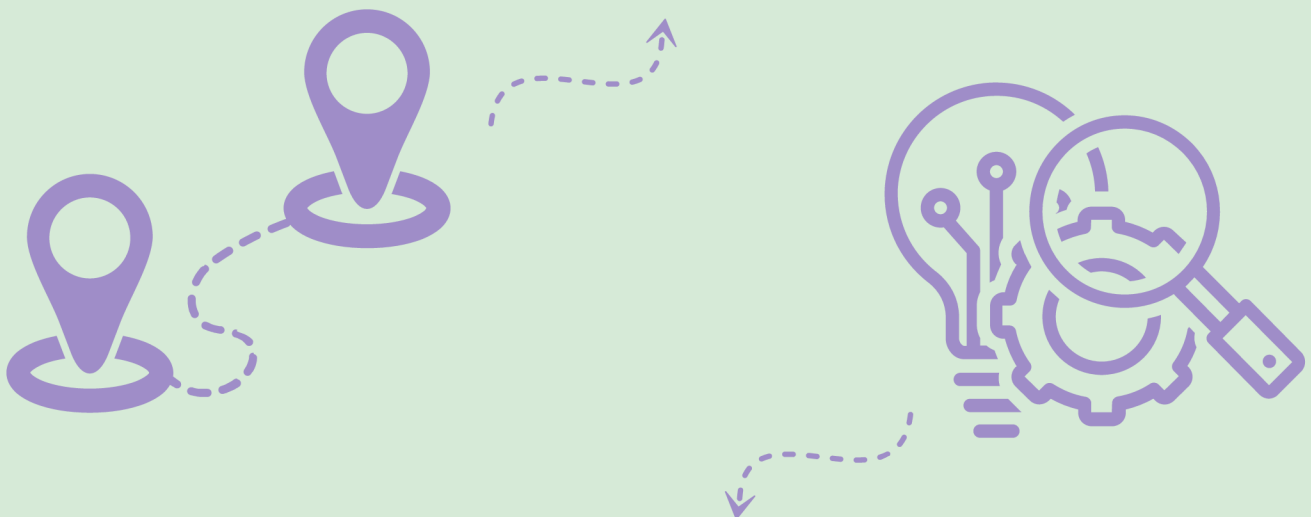
Daarom wil D66 ook in Europa investeren in meer en gelijkwaardigere kansen in het onderwijs én in de beste wetenschap ter wereld.

- **We investeren meer in Erasmus+. We willen het aantal jongeren dat via Erasmus+ op uitwisseling gaat verdubbelen. Daarbinnen reserveren genoeg budget om te zorgen dat ieder jaar een half miljoen MBO'ers gebruik kunnen maken van Erasmus+. Bovendien zorgen we dat het programma toegankelijker wordt voor studenten met weinig geld.**
- **We richten een fonds voor strategische vaardigheden op van 70 miljard. Ook blijven we via het Europees Sociaal Fonds investeren in vaardigheden, onder andere in kwetsbare regio's. Zo kunnen we investeren in de mensen achter Europa's toekomst: leerlingen, werkenden en herstarters die via sterk beroepsonderwijs en bijscholing de vaardigheden opdoen om hun plek te vinden in een eerlijke, groene en digitale samenleving.**

D66 wil twee keer zoveel investeren in onderwijs en wetenschap

Meer mbo-studenten gaan op Erasmus-uitwisseling

Europa wordt wereldleider in baanbrekend onderzoek

3. Een groen & gezond Europa

Klimaat en natuur zijn onmisbaar voor de mens. Europa moet een begroting hebben die deze zaken versterkt, in plaats van afbreekt. Een sterk klimaat- en natuurbeleid is nodig voor onze gezondheid, voor een prettig leven en omdat het prijskaartje van klimaatverandering te hoog is. Als we meer doen aan klimaat en het versterken van de natuur, dan kunnen we deze uitdagingen beter aan.

D66 stelt daarom voor te stoppen met de Europese financiering van landbouwbeleid dat de natuur en het klimaat schade berokkent. Liever helpen we boeren om de natuur en het klimaat te helpen. Directe inkomenssteun gaat naar boeren die investeren in de landbouw van de toekomst. In het bijzonder, diegenen die deze steun echt nodig hebben: startende boeren, kleine boeren in kwetsbare gebieden en boeren die de omslag willen maken naar duurzame landbouw. De besparing investeren we in natuur, klimaat en de bredere economie van plattelandsregio's.

- **Minstens 35% van de directe betalingen wordt besteed aan klimaat en natuur. De helft van het GLB-budget gaat naar steun voor de transitie naar bedrijfsmodellen die bijdragen aan klimaat, natuur en dierenwelzijn.**
- **We investeren in programma's voor natuurherstel en klimaatadaptatie via het bewezen effectieve LIFE-programma. Daaruit financieren we onder andere een nieuw initiatief: de natuurherstelbank. Deze brengt publieke en private partijen samen om gezamenlijk te investeren in natuurherstel en klimaatbestendige landschappen.**
- **De bestrijding van klimaatrampen versterken we door te investeren in het Europese rampenbestrijdingsprogramma (UCPM) en het noodfonds voor rampen (EUSF).**
- **Het innovatiefonds en een deel van het fonds voor concurrentievermogen zetten we in om een CO2-neutrale en circulaire economie te realiseren.**

Europees halen we de NAVO-norm

De Europese veiligheidssituatie is sterk verslechterd. De meerjarenbegroting moet daar uiting aangeven. EU-landen zoals Nederland gaan wat D66 betreft hun NAVO-lidmaatschap sterker Europees vormgeven, onder andere via de begroting. D66 kiest voor samenwerking, door een deel van de NAVO-norm Europees te halen via de afdracht aan de EU-begroting. Miljardeninvesteringen in defensie zijn gezamenlijk veel beter besteed en dragen sneller bij aan meer veiligheid.

- **We investeren 900 miljard¹ in defensie op Europees niveau. Dit bedrag vervult een deel van de NAVO-norm. Dit geld gaat naar gezamenlijke inkopen en Europese capaciteiten.**
- **Onder het fonds voor concurrentievermogen en het wetenschapsfonds investeren we honderden miljarden in onderzoek, omscholing en productie om een Europese defensie-industrie te ontwikkelen.**
- **Europa moet zich gezamenlijk wapenen tegen hybride oorlogsvoering en georganiseerde criminaliteit door het veiligheidsfonds uit te breiden. Daarmee geven we fors meer geld uit aan de agentschappen die onze veiligheid garanderen, zoals Europol, Eurojust, het cybersecurity agentschap en het Europees Openbaar Ministerie.**

De welvaart van morgen

Europese samenwerking heeft Nederland ongekende welvaart gebracht. Daarmee hebben we één van de beste verzorgingsstaten ter wereld gebouwd. De keuze van toen voor verdere integratie, was ook een keuze voor de zorg en sociale zekerheid die we vandaag kunnen betalen.

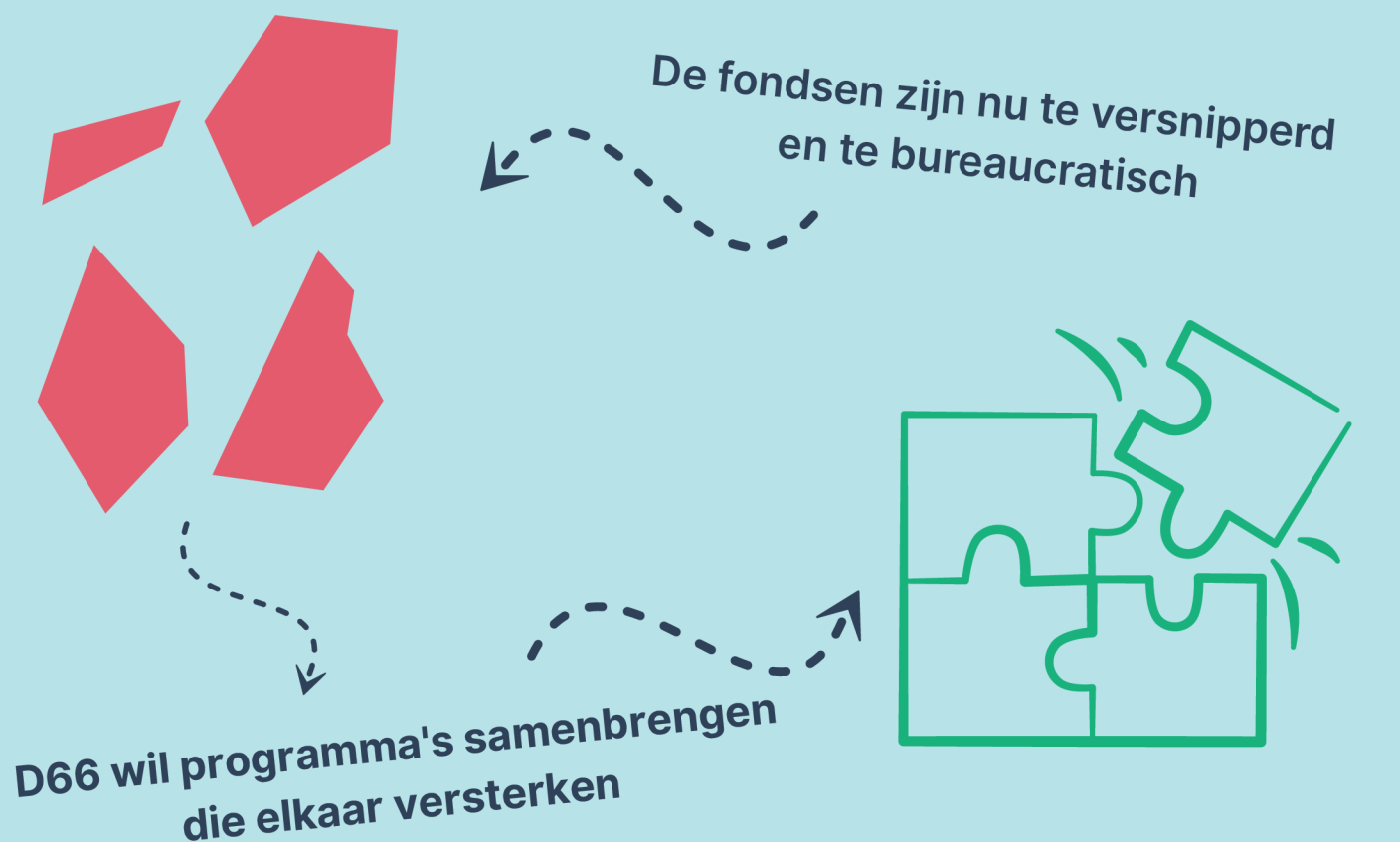
In zijn rapport stelt de oud-president van de Europese Centrale Bank Mario Draghi dat we vandaag weer voor zo'n keuze staan. Draghi zegt het onomwonden: Europa moet nu gaan bouwen aan een toekomstbestendige economie, of afscheid nemen van haar welvaart. Die welvaart staat namelijk onder druk: door concurrentie uit China, door vergrijzing, door defensie-uitgaven, door de klimaatcrisis.

D66 kiest voor de enige realistische weg: voor investeringen in een Europese economie, die de tijd kan bijbenen. Voor een Unie waar niet alleen de rest van de wereld in wil investeren, maar ook onze eigen pensioenen kunnen renderen. Dat betekent minder regels tussen EU-lidstaten; onafhankelijk worden van fossiele brandstoffen; de VS bijbenen op het gebied van digitalisering; afkicken van Chinese import en de slimste beroepsbevolking ter wereld opleiden. D66 stelt voor om Europees meer dan 1000 miljard in de economie van de toekomst te investeren.

- We verdubbelen het wetenschapsfonds van de EU (Horizon)². Zo worden we een magneet voor wetenschappers en innovatieve bedrijven.
- We richten een nieuw investeringsfonds voor concurrentievermogen van 800 miljard³ op voor strategische sectoren (digitaal, clean tech, biotechnologie en defensie). Dit geld moet gaan naar toegepast onderzoek, financiering van start-ups en grote projecten.
- We verviervoudigen de investeringen in Europese energie-infrastructuur. Zo breken we door het obstakel van netcongestie.
- We investeren in onderwijs om het tekort aan vakmensen terug te dringen.
- Daarnaast houden we het innovatiefonds in stand om de meest vervuilende sectoren te helpen om met nieuwe technieken de groene transitie te maken.

Minder fondsen, meer impact

Een goed leven: 6. overal in Europa

Mensen moeten de vrijheid hebben om te wonen en te werken in de regio waar ze willen, zonder dat ze daarom moeten inleveren op kwaliteit van leven. Om dat te bereiken moet iedere regio voldoende kansen en voorzieningen bieden. Voor een groeiend aantal regio's raakt dit ideaal uit zicht. De aantrekkingskracht van stad en land is uit balans, wat problemen oplevert voor voorzieningen in de regio, het (openbaar) vervoer en de woningmarkt.

D66 steunt een sterk en modern regiobeleid dat kijkt naar de gehele samenhang van Europese investeringen: infrastructuur, onderwijs, volksgezondheid en de leefomgeving staan op gelijke voet met economie en infrastructuur. De begrotingsposten dragen bij aan beleid waar iedereen van profiteert en dat verschillen kleiner maakt.

We stomen regio's klaar voor de economie van de toekomst. Minder gericht op fossiele industrie en veeteelt, meer op groen verdienvermogen. Regiofondsen kunnen ook gebruikt worden voor militaire mobiliteit, dual-use of andere defensie-doeleinden zolang dat bijdraagt aan de ontwikkeling van regio's.

- **Bereikbaarheid is de sleutel tot het creëren van kansen in regio's. Daarom investeren we 80 miljard in een Europees HSL-net, bijvoorbeeld voor projecten als de Lelylijn.**
- **Hervorm de fondsen en verminder de bureaucratische lasten en voorwaarden voor lidstaten. We zijn voor minder aparte fondsen met ieder eigen doelen en processen. Het regiobeleid stelt de regio centraal, plannen worden in partnerschap met regio's ontworpen en uitgevoerd.**
- **Werk aan betere besteding van de regiofondsen. De nadruk moet daarbij liggen op het behalen van het doel van de fondsen, zoals het versterken van de economie of het verbeteren van de bereikbaarheid, en niet op administratieve controle.**
- **Verdubbel het Just Transition Fund om regio's die afhankelijk zijn van een fossiele industrie mee te nemen in de groene transitie.**
- **Biedt steun voor de vermindering van administratieve lasten voor mensen in grensregio's.**

6.

7. Een democratisch & rechtvaardig Europa

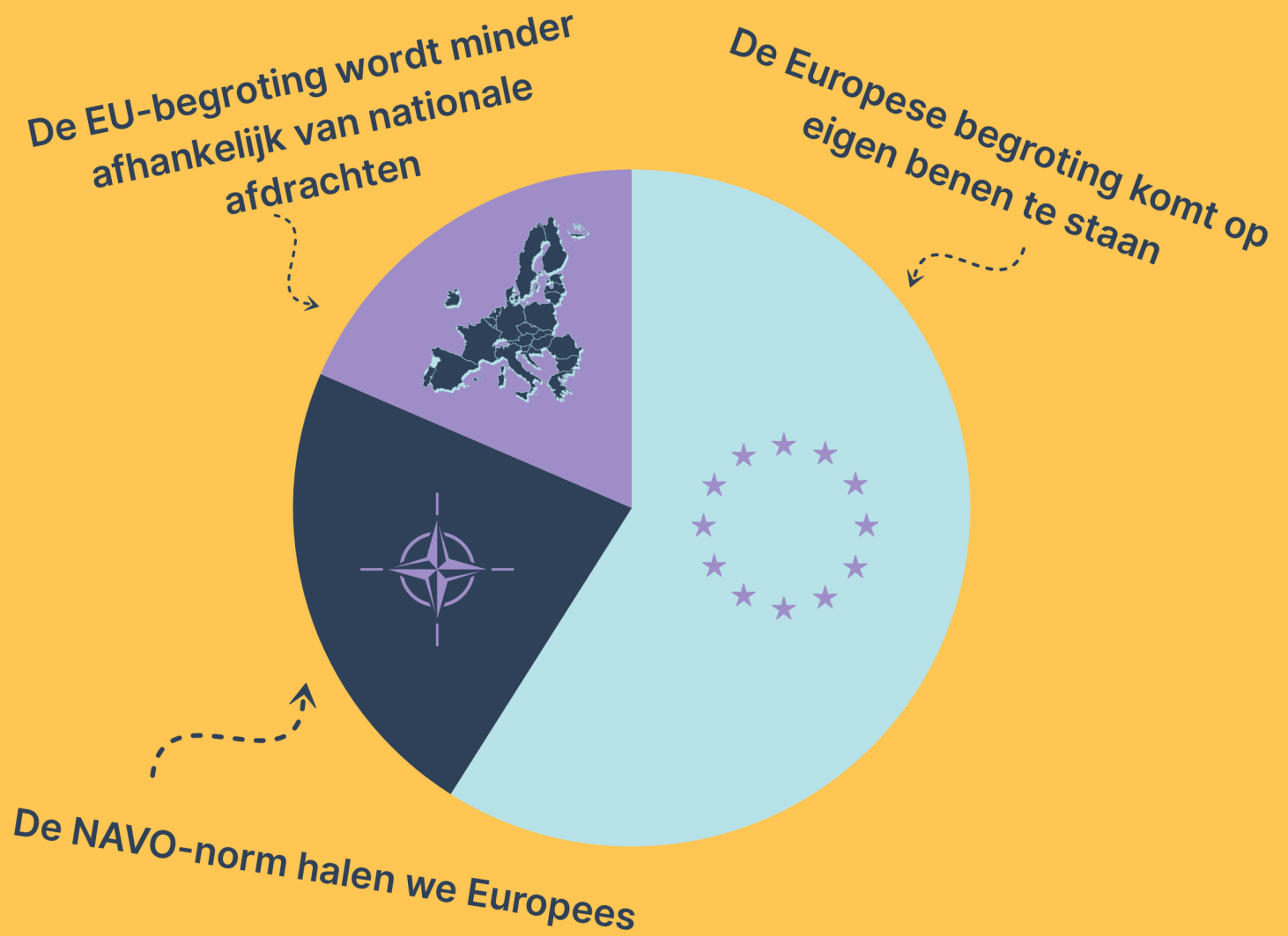
Iedere euro in de Europese begroting is eigendom van alle Europese burgers. Niet van machtige en corrupte autocraten. Met die gedachte heeft D66 zich hard gemaakt voor de koppeling van democratie en rechtsstaat aan het ontvangen van Europees geld. Het is ontoelaatbaar dat geld gaat naar regeringen die de EU van binnenuit ondermijnen.

D66 is voor een sterker én slimmer rechtsstaatsmechanisme voor de Europese begroting. Regeringen die de democratie en rechtsstaat ondermijnen moeten daar de consequenties van voelen, zonder dat daarmee de steun aan mensen stil komt te liggen. Wanneer de regering in een lidstaat niet te vertrouwen is, gaat de Europese Commissie op zoek naar nieuwe wegen richting de eindgebruiker die Europees geld wil gebruiken waar het voor bedoeld is.

Binnen de begroting breiden we de posten uit voor steun aan organisaties die de Europese vrijheden en kernwaarden behartigen, zoals het programma voor Europese waarden (CERV). De wereldwijde neergang van persvrijheid, rechtsstaat en grondrechten vraagt om een Europa dat hier pal voor staat.

Internationaal stappen we in het gat dat de VS op het gebied van ontwikkelingssamenwerking heeft achtergelaten, door zelf het budget hiervoor te verhogen.

Nieuwe inkomsten

Het is tijd voor een echt Europese begroting. Met Europese eigen middelen.

8. Ambitie staat gelijk aan realisme

Europa blijft de beste plek om te leven, als we onze ambities waarmaken. De weigering om de EU meer slagkracht te geven is echter hardnekkig. Met name in Nederland, dat als een van de weinigen niet bereid is de EU-begroting te verhogen. D66 zet in op een realistische aanpak: Europese problemen lossen we Europees op. Zo doen we geen dubbel werk en geven we onderaan de streep minder geld uit. Iedere euro kan immers maar één keer uitgegeven worden.

Op de oude manier doormodderen, met een kunstmatig kleine EU-begroting, lijkt nu goedkoop en makkelijk, maar het huidige Europa zal niet kunnen leveren voor toekomstige generaties. Daar rekenen de anti-Europese krachten op. Binnen én buiten Europa.

Om deze vicieuze cirkel te verbreken, wil D66 een verschuiving van geld dat we nationaal uitgeven naar de begroting van de Europese Unie. De bedragen zijn groot, maar komen neer op net iets meer dan een 1% van de hele economie. Met noodzakelijke investeringen in defensie en onze economische toekomst willen wij richting 2-3% toegroeien. Voor tijdelijke uitgaven of om de overgang naar een grotere begroting te overbruggen moeten we als Europa bereid zijn om gemeenschappelijk te lenen.

Een uitbreiding van de Europese begroting is de enige realistische én democratische manier om de uitdagingen van Europa en Nederland te lijf te gaan.

Eindnoten

1. Bruegel, 'Defending Europe without the US: first estimates of what is needed'.
2. Draghi-rapport, pagina 247.
3. Draghi-rapport, pagina 282.

Bronnen (selectie)

Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, 'Potential new own resources for the EU budget: PRES non-paper', <https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2025/05/21/wk04848.en25-3.pdf>.

Mario Draghi et al., 'The Draghi report: A Competitiveness Strategy For Europe', https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

Bruegel, 'Defending Europe without the US: first estimates of what is needed', <https://www.bruegel.org/analysis/defending-europe-without-us-first-estimates-what-needed>.

Community of European Railway and Infrastructure companies, 'A high-speed rail master plan for Europe', https://www.cer.be/images/publications/positions/250505_CER_Position_Paper_HSR_Master_Plan.pdf.

Enrico Letta, 'Much more than a market', <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

High-level Group on Own Resources, 'Future of Financing The EU', https://commission.europa.eu/system/files/2018-10/future-financing-hlgor-final-report_2016_en.pdf.

D66